

**Den islandske president
Ólafur Ragnar Grímssons
hilsningstale
ved åpningen av
Nordisk barnevernskongress
Reykjavik
28. august 2003**

Ærede kongressdeltakere
Kjære nordiske venner

I de siste årene har vi vært vitne til at holdningen til barnevern har endret seg, og at våre samfunn har bestrebet seg på å fastsette lover og regler som konsoliderer denne holdningen.

Vi har lenge ment at nordisk velferd var et mønsterbilde, og at andre nasjoner kunne lære mye av oss. Det har vi ment selv om det riktignok er slik at det rundt om i verden er problemer som det er mye vanskeligere å løse enn det meste som vi selv har erfart.

Millioner av barn kjemper en håpløs kamp mot sykdommer som lett kunne leges dersom viljen til å hjelpe ble fulgt opp av økonomiske midler og organisert støtte. Barnedødeligheten er den mørkeste plett på verdens ansikt, og det er trist å se hvor liten oppmerksomhet den vekker. Det er akkurat som om vanen har gjort oss giddeløse og fått de fleste av oss til å slutte å rope på den hjelp som duger.

Barnetrellidom, nærmest slavearbeid i slekt med det som var vanlig i tidligere tider, eksisterer fremdeles i mange land. Det er imidlertid vanskelig å enes om mottiltak, og å få bedrifter og forbrukere i den vestlige verden til å avvise totalt de markedsvarer som blir produsert gjennom barnearbeid.

Prostitusjon er dessverre også en skjebne for mange barn i områder der nød og frykt rå, og den suspekta pornoindustrien i Europa og Amerika foptr kunder som gjør barneprotitusjon til en lønnsom geskjeft.

I krig og ufred, ved sammenstøt og trusler er barna som oftest de første ofre. Også nå i begynnelsen av et nytt århundre er vi igjen vitne til den samme sorg og elendighet. Det er blitt en ond sirkel. Stadig flere barn dør ved frontlinjen eller på grunn av den nød som oppstår.

Selv om mesteparten av dette er langt borte fra oss, er vi nødt til å holde oss våken og la den nordiske røst lyde klart og tydelig. Og det er ikke nok å snakke; vi må også oppmuntre til tiltak som virkelig betyr noe, og til internasjonalt samhold.

Kanskje har vi gitt opp når det gjelder dette spørsmålet, og vært for bundet av de problemer som setter et stadig sterkere preg på den nordiske virkelighet. Og visseligen har det sterke søkelyset vist oss at vi også her på hjemmebane har store problemer å stri med.

Den gransking som sakkyndige, spesialister og medarbeidere innenfor barnehjelpen har umaket seg med å gjøre i de foregående år, har gjort oss oppmerksomme på skyggesidene ved nordisk velferd, på skyggesidene ved det samfunn og familieliv som tidligere ikke ble nevnt og vi ikke ville vite av. Så fornøyd var vi med de nordiske reformer i det forrige århundre, og så sterk var tilbøyeligheten til å se på oss som et mønsterbilde, at det var vanskelig å få i gang en debatt om de dyptgående problemene innen barnevernet. Men heldigvis fantes det fagfolk med kampvilje. De var modige pionerer som viste oss et speilbilde og tvang oss til å se våre egne problemer i øynene.

Her ved åpningen av kongressen er det samlet mange av dem som har gått i spissen, som har tvunget frem nødvendige endringer, kjempet for nye lover og formet virksomheten til de institusjoner som har gått nye veier når det gjelder å finne løsninger på barns problemer. Dette er en flokk pionerer som har kledd nordisk barnevern i en drakt som følger de nye tidenes krav.

Nå ved åpningen av den nordiske barnevernskongressen vil jeg få overbringe min oppriktige takk til dere alle. Jeg vil også oppmuntre dere til å fortsette deres utrettelige kamp.

Jeg vet at dere ofte kjemper mot fordommer, mot tradisjonelle holdninger som gjør alt vanskelig, ja, til og med mot fiendskap som har

oppstått på grunn av frykt for endringer og en sterk tilbøyelighet til å skjule de problemer som ikke tåler dagslyset.

Da er det godt å kunne hente kraft i det resultat som er oppnådd gjennom deres innsats i de år som har gått, inspirasjon i den glede som tusener av barn har fått, i den sikkerhet og hjelp som de har mottatt, og i den tro som de har fått på et bedre liv.

Dere har gitt dem styrke slik at de kan drømme igjen. Et barns drøm om et bedre liv er egentlig et under som skaper vilje til fremgang, som gir visshet om en bedre fremtid – en drøm som skaper glimtet i barnets øyne.

Jeg så dette glimtet i forrige uke på min vandring gjennom en nomadelandssby i Tjukotka, den østligste provinsen i Russland som er så langt fra Europa at Alaska er nærmeste nabolaget. Der var man i ferd med å bygge en ny skole; barna sto i ring og fulgte med i alt som ble gjort. For få år siden var fattigdommen slik at de fleste led av sult i flere måneder i trekk. Det eneste de kunne gjøre for å skaffe seg mat, var å slakte reinsdyrene som i århundre hadde vært det nomadene livnærte seg av. Nå øynet barna et håp om bedre tider, og da vi gjester dro, fulgte en ti år gammel gutt etter oss og ville spørre provinslederen om det ikke ville bli datamaskiner i hvert klasserom. Da svaret var ja, skinte hans øyne av pur glede.

Dette minnet meg om noe uforglemmelig som jeg opplevde i Tanzania for noen år siden da vi stoppet bilen i en liten landsby. Barna samlet seg rundt oss, og ba oss ivrig om penner og papir som de ikke lenger hadde noe igjen av. Vi trakk opp av veskene våre de billigste kulepenner og løsbladblokker, og det var akkurat som om vi gav dem diamanter og juveler. De kunne på ny drømme om en vanlig skoledag.

Drømmen om et bedre liv, et håp som bor i alle barn, skaper vilje til seier og gir resultater på livets vei.

Det er derfor vår plikt å hjelpe dem, og diskusjonen rundt barnevern har gitt grobunn for reformer på mange områder. Mange steder gjenstår det likevel mye arbeid. Programmet på den kongress som vi nå står ved åpningen av, viser i et nøtteskal hvor variert deres bidrag vil være i de kommende år.

Samtidig som jeg vil få takke dere for den resultatrike kampvilje som dere har vist i den tid som har gått, vil jeg oppmuntre dere til å fortsette å bevisstgjøre oss når det gjelder de problemer vi har innen barnevernet.

Det er store oppgaver som venter oss dersom vi vil gi alle barn et håp om at deres drømmer skal gå i oppfyllelse.

Med disse ordene vil jeg ønske dere hjertelig velkommen, og erklærer herved Den nordiske barnevernskongress 2003 for åpnet.